

dosarul nr. 2ra-2380/18

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud: Sv. Ghercavii)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: A.Albu, O.Moraru, A.Toderaș)

Î N C H E I E R E

5 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

având în componență sa:

Președintele completului,

judecător:

Valeriu Doagă

judecători:

Nina Vascan și Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Societatea pe Acțiuni „Răut”,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Olga Tarița, Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur împotriva Societății pe Acțiuni „Răut” cu privire la încasarea restanței la salariu, compensarea pierderilor de neachitare la timp a salariului și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 7 august 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost admis apelul declarat de către Olga Tarița, Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur, casată parțial hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată și în această parte a fost pronunțată o hotărâre nouă, de admitere integrală a pretenției,

c o n s t a t ă :

La 7 decembrie 2017, reclamantele Olga Tarița, Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur au depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni „Răut” (în continuare SA „Răut”) cu privire la încasarea restanței la salariu, compensarea pierderilor de neachitare la timp a salariului și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acestei acțiuni, reclamantele au indicat că, Olga Tarița a fost angajată în cadrul SA „Răut”, în perioada 25 octombrie 2001 – 10 octombrie 2017, iar din 1 decembrie 2016 și până la data concedierii, angajatorul SA „Răut” nu i-a achitat salariul, astfel formând o restanță la salariu în sumă de 26485 lei, sumă ce urmează a fi încasată din contul pârâtei SA „Răut” în beneficiul său.

La fel, în acțiune s-a mai indicat că Emilia Dicova este angajată în cadrul SA „Răut” de la 11 noiembrie 1980, unde activează până în prezent, iar din 1 decembrie 2016 și până la depunerea acțiunii, angajatorul nu i-a achitat salariul, astfel formând o restanță la salariu în sumă de 21704,63 lei, sumă ce urmează a fi încasată din contul pârâtei SA „Răut” în beneficiul său.

Cu referire la Dilea Davletbaeva, în acțiune s-a invocat că dânsa a fost angajată în cadrul SA „Răut”, în perioada 11 iunie 1999 – 8 septembrie 2017, iar din 1 ianuarie 2017 și până la data concedierii, angajatorul SA „Răut” nu i-a achitat salariul, astfel formând o restanță la salariu în sumă de 30333,91 lei, sumă ce urmează a fi încasată din contul pârâtei SA „Răut” în beneficiul său.

Cât privește Maria Tambur, aceasta este angajată în cadrul SA „Răut” din 1976 unde activează până în prezent, iar din 1 decembrie 2016 și până la depunerea acțiunii, angajatorul nu i-a achitat salariul, astfel formând o restanță la salariu în sumă de 23306,96 lei, sumă ce urmează a fi încasată din contul pârâtei SA „Răut” în beneficiul său.

Potrivit reclamantelor, din contul pârâtei SA „Răut” urmează a fi încasate și pierderile de neachitare la timp a salariului, conform certificatului eliberat de Direcția pentru Statistică a mun. Bălți, care a stabilit că pentru perioada 1 decembrie 2016 – 31 octombrie 2017, rata inflației a fost de 6,55%.

Din consdierentul că după cum au invocat reclamantele în acțiune, contrar art. 142 Codul muncii, angajatorul SA „Răut” nu le-a plătit salariul pentru munca efectuată, iar multiplele solicitări adresate acestuia de a restitui în mod extrajudiciar sumele menționate nu s-au soldat cu succes, a fost depusă prezenta acțiune.

Reclamantele Olga Tarița, Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur au solicitat încasarea din contul pârâtei SA „Răut” în beneficiul Olgăi Tarița a restanței la salariu în sumă de 26485,66 lei, a pierderii cauzată de neachitare la timp a salariului în sumă de 1734,81 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2000 lei; încasarea din contul pârâtei SA „Răut” în beneficiul Emiliei Dicova a restanței la salariu în sumă de 21704,63 lei, a pierderii cauzate de neachitarea la timp a salariului în sumă de 1421,65 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2500 lei; încasarea din contul pârâtei SA „Răut” în beneficiul Dileei Davletbaeva a restanței la salariu în sumă de 30333,91 lei, a pierderii cauzate de neachitarea la timp a salariului în sumă de 1986,87 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2500 lei; încasarea din contul pârâtei SA „Răut” în beneficiul Mariei Tambur a restanței la salariu în sumă de 23306,96 lei, a pierderii cauzate de neachitarea la timp a salariului în sumă de 1526,60 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 2500 lei.

Prin hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, cererea de chemare în judecată depusă de către Olga Tarița, Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur a fost admisă parțial, fiind dispusă încasarea din contul SA „Răut” în beneficiul Olgăi Tarița a restanței la salariu

în sumă de 26485,66 lei, a pierderii cauzată de neachitare la timp a salariului în sumă de 1734,81 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1000 lei. S-a încasat din contul SA „Răut” în beneficiul Emiliei Dicova a restanței la salariu în sumă de 21704,63 lei, a pierderii cauzate de neachitarea la timp a salariului în sumă de 1421,65 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1000 lei. S-a încasat din contul SA „Răut” în beneficiul Dilei Davletbaeva a restanței la salariu în sumă de 30333,91 lei, a pierderii cauzate de neachitarea la timp a salariului în sumă de 1986,87 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1000 lei. S-a încasat din contul SA „Răut” în beneficiul Mariei Tambur a restanței la salariu în sumă de 23306,96 lei, a pierderii cauzate de neachitarea la timp a salariului în sumă de 1526,60 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 1000 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Pentru a hotărî astfel, instanța de fond a constatat că reclamantele Olga Tarița, Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur au activat în cadrul SA „Răut”, iar angajatorul SA „Răut” nu și-ar fi onorat obligațiunea de a achita reclamantelor salariul pentru muncă prestată, motiv pentru care pretenția acestora privind încasarea restanței la salariu a fost considerată întemeiată și admisă integral.

Totodată, instanța de fond a relevat că în speță deoarece pârâta SA „Răut” nu a achitat salariul reclamantelor în termenul și în modul stabilit de legislația în vigoare, compensarea pierderilor de neachitare la timp a salariului poate avea loc, motiv ce a impus prin prisma art. 145 alin. (1) Codul muncii să se ajungă la concluzia admiterii integrale a cerinței respective, or, angajatorul este obligat să efectueze indexarea deplină a sumei salariului calculat și neachitat la timp.

Referitor la pretenția reclamantelor Olga Tarița, Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur invocată în cererea de chemare în judecată privind încasarea din contul pârâtei SA „Răut” în beneficiul lor a cheltuielilor de judecată pentru acordarea asistenței juridice: în sumă de 2000 lei pentru reclamanta Olga Tarița și în sumă a câte 2500 lei pentru restul reclamantelor, prima instanță a considerat ca fiind reală, necesară și rezonabilă suma de 1000 lei, care și urmează a fi încasată în beneficiul fiecărei reclamante, or, sumele solicitate prin prezenta cerere de chemare în judecată cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice ce exced 1000 de lei nu sunt necesare, reale, rezonabile, fiind exagerate în comparație cu volumul de lucru realizat de către reprezentantul reclamantelor, avocatul Diana Sanduleac, care a întocmit o singură cerere de chemare în judecată pentru toate reclamantele și a participat doar la o singură sesiune de judecată.

Pe cale de consecință, instanța de fond a conchis că cererea de chemare în judecată urmează a fi admisă parțial, sub aspectele sus-indicate (f.d.76-79).

Prin decizia din 7 august 2018 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de către Olga Tarița, Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur, casată parțial hotărârea din 14 martie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Central în partea admiterii parțiale a pretenției cu privire la încasarea

cheltuielilor de judecată cu pronunțarea în această parte a unei hotărâri noi, prin care pretenția reclamantelor Olga Tarița, Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată a fost admisă integral. S-a încasat din contul SA „Răut” în beneficiul Olgăi Tarița cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2000 lei. S-a încasat din contul SA „Răut” în beneficiul Emiliei Dicova cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2500 lei. S-a încasat din contul SA „Răut” în beneficiul Dileei Davletbaeva cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2500 lei. S-a încasat din contul SA „Răut” în beneficiul Mariei Tambur cheltuielile de asistență juridică în sumă de 2500 lei. În rest, hotărârea a fost menținută.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că prima instanță greșit a admis parțial pretenția reclamantelor cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, în situația în care actele speței atestă că, pe parcursul examinării cauzei civile, reclamantele-apelante Olga Tarița, Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur au fost reprezentate în instanța de judecată de către avocatul Diana Sanduleac, iar pentru serviciile acestuia, apelantele Olga Tarița Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur i-au achitat suma de 2000 lei, 2500 lei, 2500 lei și, respectiv 2500 lei pentru acordarea asistenței juridice, ceea ce se confirmă prin ordinele de plată anexate la dosar (f.d.19,27,31,37).

Sub acest aspect, prin prisma prevederilor art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă, care reglementează expres că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată cerința apelantelor privind încasarea cheltuielilor pentru asistență juridică, cu încasarea sumei de 2000 lei pentru reclamanta Olga Tarița și a câte 2500 lei pentru restul reclamantelor din contul intimat.

Or, onorariul dispus spre încasare, nu poate fi apreciat ca fiind exagerat, deoarece corespunde criteriului rezonabilității și din aceste considerente urmează a fi compensat integral de către intimata SA „Răut”, cu atât mai mult că, avocatul Diana Sanduleac a reprezentat interesele apelantelor începând cu 23 noiembrie 2017, întocmind un șir de acțiuni procesuale necesare pentru soluționarea cauzei, prin urmare, costurile și cheltuielile suportate au fost necesare, realmente angajate și rezonabile ca mărime.

Totodată, s-a menționat faptul că la determinarea cuantumului cheltuielilor pentru asistență juridică, au fost luate în calcul și Recomandările privind cuantumul onorariilor și compensarea de către instanțele de judecată a cheltuielilor de asistență juridică, aprobate prin decizia Consiliului Unii Avocaților din 30 martie 2012 (f.d.97-103).

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei enunțate, la 26 septembrie 2018 SA „Răut” a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea

actului judecătoresc contestat ce constituie obiectul prezentului recurs, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În susținerea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în în referința asupra cererii de chemare în judecată și în referința asupra cererii de apel anexate la dosar, suplimentar invocându-se că, la examinarea cauzei instanța de apel a interpretat eronat normele de drept procedural, nefiind constatate și elucidate pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei și anume instanța de apel greșit a admis integral pretenția reclamantelor cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată în situația în care sumele solicitate prin prezenta cerere de chemare în judecată cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice nu sunt necesare, reale, rezonabile, fiind exagerate în comparație cu volumul de lucru realizat de către reprezentantul reclamantelor, avocatul Diana Sanduleac, care a întocmit o singură cerere de chemare în judecată pentru toate reclamantele și a participat doar la o singură sedință de judecată.

Ca urmare, instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înfăptuire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâre neîntemeiată de admitere integrală a acțiunii, pe când concluzia primei instanțe despre necesitatea admiterii parțiale a acțiunii este justă, ea având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă (f.d.114-116).

La 19 octombrie 2018 în adresa participanților la proces a fost expediată copia recursului declarat de SA „Răut”, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d.121), iar la 14 noiembrie 2018 Olga Tarița, Emilia Dicova, Dilea Davletbaeva și Maria Tambur reprezentate de către avocatul Diana Sanduleac au depus referință, solicitând declararea recursului ca inadmisibil, deoarece acesta nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă, or, argumentele invocate în recursul enunțat se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul înaintat de către SA „Răut” la 26 septembrie 2018 (f.d.114) este declarat în termen, având în vedere faptul că decizia integrală motivată din 7 august 2018 a Curții de Apel Bălți ce constituie obiectul prezentului recurs și care se solicită a fi casată a fost comunicată recurentei la 10 septembrie 2018 (f.d.109).

Examinând temeiurile recursului declarat de SA „Răut”, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul vizat urmează a fi declarat inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SA „Răut”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia,

coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de SA „Răut”.

În conformitate cu art. 269-270, 431 alin. (2), 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul declarat de către Societatea pe Acțiuni „Răut”, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecător:

Valeriu Doagă

judecători:

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva